

ЗАТВЕРДЖУЮ
Начальник Львівського
надлісництва
Філії «Карпатський лісовий офіс»
ДП «Ліси України»

— Роман Коваль

1 лютого 2025р.

Програма навчання працівників та підрядників, а також інформування зацікавлених сторін з питань запобігання збору, полюванню чи відлову рідкісних видів, та видів, що перебувають під загрозою, та їх оселищ на території Львівського надлісництва філії «Карпатський лісовий офіс» ДП «Ліси України»

Організація лісового господарства Львівського надлісництва філії «Карпатський лісовий офіс» має своїм завданням забезпечувати ведення лісового господарства на засадах сталого розвитку з урахуванням природних та економічних умов, цільового призначення, лісорослиних умов, породного складу лісів, а також функцій, які вони виконують.

Будь-який ліс має певну екологічну та соціальну цінність. Така цінність може полягати в наявності рідкісних видів, угруповань та біотопів, місць рекреації, або природних ресурсів, які використовуються місцевим населенням тощо. Там, де визнано, що така цінність має особливе

значення, або є критично важливою, ліс можна визнати особливо цінним для збереження.

На території України трапляється багато видів рослин і тварин, чисельність яких з кожним роком скорочується. В будь-який період може статись так, що якийсь із видів зникне зовсім. Основні причини, через які зникають рідкісні тварини і рослини - знищення середовищ їх існування та безпосереднє знищення їх самих. Більшість зникаючих видів охороняється Червоною книгою України та Міжнародними конвенціями.

Найкращий спосіб зберегти рідкісні види тварин і рослин — зберегти середовище їхнього існування. Одним із напрямів цієї роботи полягає у виділенні на цих територіях особливо цінних ділянок лісу. Такі ділянки здатні забезпечити екологічну рівновагу у природі, компенсувати перетворення природних комплексів людиною, зберігти принаймні частину дикої природи та рідкісні види рослин і тварин на цій території. Охорона цінних природних територій - це свідчення нашого піклування про майбутні покоління.

З метою виявлення та збереження видів флори і фауни на території земель лісового фонду Львівського надлісництва, опрацьовано перелік рідкісних і зникаючих видів, які підлягають охороні. Виявлення локацій рідкісних видів рослин, а відтак - виділення особливо цінних для збереження ділянок лісу та розробка заходів з охорони, збереження та відтворення рідкісних видів рослин і тварин у лісах здійснювали на підставі та з урахуванням вимог Законів України «Про охорону навколишнього природного середовища», «Про природно-заповідний фонд України», «Про тваринний світ», «Про рослинний світ», «Про Червону книгу України», «Про мисливське господарство та полювання», «Про екологічну мережу України», Концепції національної екологічної політики України. Основним державним документом, на основі якого ідентифікували рідкісні та зникаючі види рослин, була «Червона книга України» (2009).

Важливим питанням виявлення та моніторингу рідкісної фауни і флори у лісах надлісництва є навчання працівників лісової охорони методам ідентифікації рідкісних видів рослин.

Шляхи збереження рідкісних видів флори та фауни полягають в такому :

- своєчасне виявлення рідкісних видів лісових тварин і рослин на основі

спеціальних видів обліку тварин, анкетування лісової охорони та місцевого населення;

- визначення стану та щорічний моніторинг чисельності популяцій рідкісних видів лісової флори та фауни з метою визначення його природоохоронного статусу в лісах підприємства;

- у місяцях порогового перевищення чисельності рідкісних видів тварин і рослин, або виявлення місцезнаходжень декількох рідкісних видів необхідно виділяти особливо цінні для збереження ділянки лісу з особливим статусом їх охорони та збереження;

- розробка природоохоронних програм з охорони, збереження і можливого відтворення кожного рідкісного виду флори і фауни відбувається із залученням до їх складання інженерних працівників та лісової охорони підприємства, всіх зацікавлених організацій (науковців, представників Міндовкілля, місцевих органів влади та депутатів);

- впровадження інших природоохоронних і навчально-виховних заходів, наприклад, екологічне просвітництво серед місцевого населення, у тому числі - мисливців, рибалок, грибників, школярів.

Найкращий спосіб зберегти рідкісні види тварин, та птахів - зберегти середовище їхнього існування. Одним з напрямків зробити це в умовах сучасного лісового законодавства - виділити на цих територіях особливо цінні для збереження ділянки лісу. Такі ділянки здатні забезпечити екологічну рівновагу, тобто компенсувати перетворення природних комплексів людиною, зберегти принаймні частину дикої природи та рідкісні види тварин, рослин та птахів на цій території. Охорона цінних природних територій - це свідчення нашого піклування про майбутні покоління.

РІДКІСНІ ВИДИ ФАУНИ ТА ФЛОРИ
НА ТЕРИТОРІЇ ЛЬВІВСЬКОГО НАДЛІСНИЦТВА
ФІЛІЇ «КАРПАТСЬКИЙ ЛІСОВИЙ ОФІС» ДП «ЛІСИ УКРАЇНИ»

Лісництво	Квартал	Виділ	Назва виду українською мовою	Назва виду латинською мовою
1	2	3	4	5
Річківське	25		Повзик звичайний	Sitta europaea
	37			
Річківське	33		Дятел середній	Dendrocopos medius
Річківське	15		Зозуля звичайна	Cuculus canorus
Річківське	18		Мідянка звичайна	Coronella austriaca Laurenti
Річківське	24		Вівчарик весняний	Phylloscopus trochilus
Річківське	8		Щиглик	Carduelis carduelis
Річківське	6		Лелека чорний	Ciconia nigra
Річківське	7		Канюк звичайний	Buteo buteo
Річківське	38		Вивірка звичайна	Sciurus vulgaris
Волицьке	96		Лелека білий	Ciconia ciconia
Волицьке	105		Повзик звичайний	Sitta europaea
Волицьке	100		Зозуля звичайна	Cuculus canorus
	115			
Волицьке	124		Дятел великий	Dendrocopos major
Волицьке	118		Вільшанка	Erithacus rubecula
Волицьке	109		Щеврик лісовий	Anthus trivialis
Волицьке	108		Щиглик	Carduelis carduelis
Хлівчанське	135		Канюк звичайний	Buteo buteo
Хлівчанське	153		Дятел великий	Dendrocopos major
Хлівчанське	148		Щиглик	Carduelis carduelis
Хлівчанське	127		Зозуля звичайна	Cuculus canorus
Хлівчанське	136		Лунь польовий	Circus cyaneus
Хлівчанське	152		Заєць сірий	Lepus europaeus
Немирівське	261		Красуня - діва	Calopteryx virgo
Немирівське	261		Мнемозина	Parnassius Mnemosyne
Немирівське	260		Полоз лісовий	Zamenis longissimus L.
Немирівське	261		Очеретянка лучна	Acrocephalus schoenobaenus
Немирівське	238		Дятел великий	Dendrocopos major
Немирівське	262		Канюк звичайний	Buteo buteo
Немирівське	249		Рись	Lynx lynx
Завадівське	279		Мідянка звичайна	Coronella austriaca Laurenti
Завадівське	274		Щиглик	Carduelis carduelis
Завадівське	275		Дятел малий	Dendrocopos minor
Завадівське	375		Повзик звичайний	Sitta europaea
Рава Руське	207		Повзик звичайний	Sitta europaea
Рава Руське	194		Соловейко східний	Luscinia luscinia
Рава Руське	204		Зозуля звичайна	Cuculus canorus
Рава Руське	204		Райдужниця велика	Apatura iris
Рава Руське	198		Дятел великий	Dendrocopos major
Потелицьке	228		Зозуля звичайна	Cuculus canorus

Потелицьке	221		Підорлик малий	<i>Aquila pomarina</i>
Потелицьке	230		Щиглик	<i>Carduelis carduelis</i>
Потелицьке	223		Повзик звичайний	<i>Sitta europaea</i>
Яворівське	360		Дятел великий	<i>Dendrocopos major</i>
Яворівське	336		Вільшанка	<i>Erithacus rubecula</i>
Яворівське	345		Канюк звичайний	<i>Buteo buteo</i>
Яворівське	354		Вивірка звичайна	<i>Sciurus vulgaris</i>
Рогізнянське	472		Дятел великий	<i>Dendrocopos major</i>
Рогізнянське	446		Видра річкова	<i>Lutra lutra</i> Linnaeus
Рогізнянське	433		Щиглик	<i>Carduelis carduelis</i>
Рогізнянське	439		Зозуля звичайна	<i>Cuculus canorus</i>
Шклівське	405		Повзик звичайний	<i>Sitta europaea</i>
Шклівське	423		Дятел великий	<i>Dendrocopos major</i>
Шклівське	428		Зозуля звичайна	<i>Cuculus canorus</i>
Шклівське	414		Щиглик	<i>Carduelis carduelis</i>
Шклівське	413		Сова довгохвоста	<i>Strix uralensis</i> Pallas
Свидницьке	319		Канюк звичайний	<i>Buteo buteo</i>
Свидницьке	341		Дятел великий	<i>Dendrocopos major</i>
Свидницьке	327		Заєць сірий	<i>Lepus europaeus</i>
Михайлівське	77		Дятел великий	<i>Dendrocopos major</i>
Потелицьке	232		Дятел великий	<i>Dendrocopos major</i>
Потелицьке	224		Вільшанка	<i>Erithacus rubecula</i>
Брюховицьке	42		Видра річкова	<i>Lutra lutra</i> L
Перемишлянське	24		Видра річкова	<i>Lutra lutra</i> L
Перемишлянське	26		Видра річкова	<i>Lutra lutra</i> L
Короснянське	45		Видра річкова	<i>Lutra lutra</i> L
Короснянське	46		Видра річкова	<i>Lutra lutra</i> L
Свірзьке	25		Видра річкова	<i>Lutra lutra</i> L
Старосільське	9		Видра річкова	<i>Lutra lutra</i> L
Старосільське	10		Видра річкова	<i>Lutra lutra</i> L
Суходільське	16		Видра річкова	<i>Lutra lutra</i> L
Брюховицьке	15		Тхір лісовий	<i>Mustela putorius</i> Linnaeus
Брюховицьке	45		Тхір лісовий	<i>Mustela putorius</i> Linnaeus
Брюховицьке	51		Тхір лісовий	<i>Mustela putorius</i> Linnaeus
Перемишлянське	24		Тхір лісовий	<i>Mustela putorius</i> Linnaeus
Перемишлянське	25		Тхір лісовий	<i>Mustela putorius</i> Linnaeus
Перемишлянське	30		Тхір лісовий	<i>Mustela putorius</i> Linnaeus
Романівське	13		Тхір лісовий	<i>Mustela putorius</i> Linnaeus
Романівське	15		Тхір лісовий	<i>Mustela putorius</i> Linnaeus
Романівське	23		Тхір лісовий	<i>Mustela putorius</i> Linnaeus
Романівське	25		Тхір лісовий	<i>Mustela putorius</i> Linnaeus
Романівське	29		Тхір лісовий	<i>Mustela putorius</i> Linnaeus
Романівське	31		Тхір лісовий	<i>Mustela putorius</i> Linnaeus
Романівське	37		Тхір лісовий	<i>Mustela putorius</i> Linnaeus
Свірзьке	37		Тхір лісовий	<i>Mustela putorius</i> Linnaeus

Свірзьке	39		Тхір лісовий	<i>Mustela putorius</i> Linnaeus
Свірзьке	63		Тхір лісовий	<i>Mustela putorius</i> Linnaeus
Старосільське	3		Тхір лісовий	<i>Mustela putorius</i> Linnaeus
Старосільське	27		Тхір лісовий	<i>Mustela putorius</i> Linnaeus
Старосільське	28		Тхір лісовий	<i>Mustela putorius</i> Linnaeus
Старосільське	40		Тхір лісовий	<i>Mustela putorius</i> Linnaeus
Суходільське	1		Тхір лісовий	<i>Mustela putorius</i> Linnaeus
Суходільське	2		Тхір лісовий	<i>Mustela putorius</i> Linnaeus
Суходільське	64		Тхір лісовий	<i>Mustela putorius</i> Linnaeus
Суходільське	66		Тхір лісовий	<i>Mustela putorius</i> Linnaeus
Романівське	16		Дятел білоспинний	<i>Dendrocopos leucoto</i>
Романівське	28		Дятел білоспинний	<i>Dendrocopos leucoto</i>
Свірзьке	38		Дятел білоспинний	<i>Dendrocopos leucoto</i>
Романівське	17		Горностай	<i>Mustela erminea</i> (Linnaeus)
Романівське	18		Горностай	<i>Mustela erminea</i> (Linnaeus)
Короснянське	65		Горностай	<i>Mustela erminea</i> (Linnaeus)
Свірзьке	25		Горностай	<i>Mustela erminea</i> (Linnaeus)
Свірзьке	32		Горностай	<i>Mustela erminea</i> (Linnaeus)
Старосільське	26		Горностай	<i>Mustela erminea</i> (Linnaeus)
Старосільське	30		Горностай	<i>Mustela erminea</i> (Linnaeus)
Суходільське	32		Горностай	<i>Mustela erminea</i> (Linnaeus)
Суходільське	73		Горностай	<i>Mustela erminea</i> (Linnaeus)
Брюховицьке	45		Кажан пізній	<i>Eptesicus serotinus</i>
Брюховицьке	69		Кажан пізній	<i>Eptesicus serotinus</i>
Брюховицьке	70		Кажан пізній	<i>Eptesicus serotinus</i>
Перемишлянське	16		Кажан пізній	<i>Eptesicus serotinus</i>
Перемишлянське	29		Кажан пізній	<i>Eptesicus serotinus</i>
Романівське	8		Кажан пізній	<i>Eptesicus serotinus</i>
Романівське	9		Кажан пізній	<i>Eptesicus serotinus</i>
Романівське	31		Кажан пізній	<i>Eptesicus serotinus</i>
Свірзьке	26		Кажан пізній	<i>Eptesicus serotinus</i>
Свірзьке	30		Кажан пізній	<i>Eptesicus serotinus</i>
Свірзьке	66		Кажан пізній	<i>Eptesicus serotinus</i>
Суходільське	64		Кажан пізній	<i>Eptesicus serotinus</i>
Суходільське	66		Кажан пізній	<i>Eptesicus serotinus</i>
Брюховицьке	10		Мідянка звичайна	<i>Coronella austriaca</i> Laurenti
Брюховицьке	37		Мідянка звичайна	<i>Coronella austriaca</i> Laurenti
Брюховицьке	38		Мідянка звичайна	<i>Coronella austriaca</i> Laurenti
Брюховицьке	39		Мідянка звичайна	<i>Coronella austriaca</i> Laurenti
Брюховицьке	54		Мідянка звичайна	<i>Coronella austriaca</i> Laurenti
Перемишлянське	9		Мідянка звичайна	<i>Coronella austriaca</i> Laurenti
Романівське	17		Мідянка звичайна	<i>Coronella austriaca</i> Laurenti
Романівське	18		Мідянка звичайна	<i>Coronella austriaca</i> Laurenti
Романівське	25		Мідянка звичайна	<i>Coronella austriaca</i> Laurenti
Романівське	26		Мідянка звичайна	<i>Coronella austriaca</i> Laurenti

Свірзьке	38		Мідянка звичайна	<i>Coronella austriaca</i> Laurenti
Свірзьке	39		Мідянка звичайна	<i>Coronella austriaca</i> Laurenti
Свірзьке	40		Мідянка звичайна	<i>Coronella austriaca</i> Laurenti
Свірзьке	41		Мідянка звичайна	<i>Coronella austriaca</i> Laurenti
Старосільське	4		Мідянка звичайна	<i>Coronella austriaca</i> Laurenti
Старосільське	30		Мідянка звичайна	<i>Coronella austriaca</i> Laurenti
Суходільське	9		Мідянка звичайна	<i>Coronella austriaca</i> Laurenti
Суходільське	13		Мідянка звичайна	<i>Coronella austriaca</i> Laurenti
Суходільське	18		Мідянка звичайна	<i>Coronella austriaca</i> Laurenti
Винниківське	33		Жовна зелена	<i>Picus viridis</i>
Винниківське	32-39		Голуб синяк	<i>Columba oenas</i>
Вязівське	7		Видра річкова	<i>Lutra lutra</i>
Бутинське	68		Дятел зелений	<i>Pikus viridis</i>
В.Мостівське	53		Дятел зелений	<i>Pikus viridis</i>

ОРГАНІЗАЦІЙНІ ТА ПРОЦЕДУРНІ ЗАСАДИ ОХОРОНИ І ЗБЕРЕЖЕННЯ РІДКІСНИХ ВИДІВ ФАУНИ І ФЛОРИ

Головні негативні фактори і загрози у місцях проживання рідкісних видів тварин

Головні загрози для популяцій хребетних тварин у лісах підприємства можна поділити на дві основні групи: 1) безпосередні фактори впливу (переважно, пряме винищення або турбування); 2) опосередковані фактори (вплив на середовище існування та кормову базу).

Опосередковані фактори впливу також переважно пов'язані з господарською та іншими видами діяльності людини. Основним з них є порушення їх середовища існування, що призводить до втрати оселищ, а також впливу на хребетних та інші компоненти лісових екосистем.

Для водолюбних видів негативний комплекс факторів включає діяльність, що впливає на стан водойм і кормової бази тварин. До них можна віднести наступні потенційні негативні фактори: осушувальна меліорація,

забруднення води, трансформація берегів і прибережної рослинності в результаті зарегулювання русел річок, вирубування деревної та чагарникової рослинності в долинах річок, інтенсифікація режиму землекористування. Активна експлуатація та трансформація водойм шляхом побудови гідротехнічних споруд (дамб тощо) погіршує умови існування, створює перешкоди для вільного пересування та міграцій водних і коловодних тварин і впливає на їх життєвий цикл.

Одним з найважливіших опосередкованих факторів негативного впливу на лісові види тварин є вирубування природних деревостанів, що призводить до втрати життєво важливих біотопів окремих видів і порушення стану їх популяцій, а також зменшення площ і фрагментації світлих старих деревостанів, вирубування дуплистих дерев, створення хвойних монокультур, турбування внаслідок нерегульованої рекреації.

Отже, основними факторами, що можуть істотно впливати на популяції рідкісної аборигенної фауни території надлісництва, є такі:

- деградація, знищення або фрагментація природних оселищ тварин;
- екологічно незбалансоване, надмірне використання супутніх природних ресурсів;
- незаконне добування (браконьєрство); — поширення адвентивних видів-вселенців;
- низький рівень екологічної свідомості населення;
- низький рівень фінансового й матеріального-технічного забезпечення лісового господарства та природоохоронних служб.

Основні фактори загрози для абсолютної більшості рідкісних і зникаючих видів безхребетних тварин пов'язані з руйнуванням їхніх оселищ унаслідок як господарської діяльності, так і зміни її режиму. В умовах підприємства це такі головні фактори:

- вирубування природних лісів, зміни їх просторової структури і породного складу;
- заростання відкритих біотопів деревами і чагарниками (внаслідок штучного залісення або спонтанної демутації);
- фрагментація оселищ та ізоляція локальних популяцій видів;
- лісогосподарські заходи (санітарні рубання, рубання догляду, усування мертвої деревини);

- інтенсивна експлуатація трав'яних екосистем (надмірне випасання, часте викошування);
- хімічне та органічне забруднення водойм.

Поряд із цим, для багатьох рідкісних видів, що потенційно можуть проживати в лісах Львівського надлісництва, фактори загрози залишаються нез'ясованими, що потребує подальших досліджень, виявлення локалітетів рідкісних видів тварин і моніторингу стану їх популяцій. Фактори загрози також повинні бути диференційовані залежно від соціологічної групи, до якої належить той чи інший вид.

Заходи щодо збереження рідкісних видів судинних рослин

Оскільки рослини відносно певної території є майже нерухомими об'єктами, їх збереження характеризується певною специфікою, що впливає з переліку головних негативних чинників, які впливають на їх популяції. До таких чинників належать:

1. Рубки у лісах, особливо суцільнолісосічні. Менший вплив мають поступові рубки та рубки догляду. Головними негативними факторами при цьому виступають: надмірне освітлення ґрунту, зміна мікрокліматичних характеристик, порушення лісової підстилки та ґрунту у результаті трелювання дерев, ущільнення ґрунту технікою.

2. Рекреація. Пряме знищення рослин, особливо красивоквітучих (підсніжник, орхідеї); збір лікарської сировини, витоптування ділянок рослинності, ущільнення верхніх шарів ґрунту.

3. Випасання худоби у лісах.

4. Переорювання ґрунту.

5. Підсушення або підтоплення лісових ділянок, зміна гідрологічного режиму території. Може бути антропогенного походження (меліоративні канали), або природного.

6. Лісові пожежі та весняне випалювання сухої трави.

Наведений вище перелік негативних чинників впливу на популяції рослин дає змогу зробити висновок, що збереження популяцій рідкісних видів судинних рослин можливе лише за умови елімінації всіх цих факторів або, принаймні, зменшення їх впливу до прийняттого рівня, який би дозволяв існувати цим популяціям.

З усього переліку найбільший вплив на популяції рідкісних видів рослин мають рубки у лісах. За виключно гострої необхідності у місцях виявлення популяцій рідкісних видів їх дозволяється проводити взимку, по сніжному покриву. Для збереження комплексу рідкісних видів рослин у заказниках рекомендується виділити ОЦЗЛ та проводити їх моніторинг.

Режим території та охорона особливо цінних для збереження ділянок лісу. На території ОЦЗЛ забороняється діяльність, що суперечить її цільовому призначенню і загрожує збереженню охороняемого виду чи природного комплексу:

- меліоративні та будь-які інші роботи, що можуть привести до зміни гідрологічного режиму території ОЦЗЛ;
- геологорозвідувальні, підривні роботи, розробка всіх видів корисних копалин, будь-яке порушення ґрунтового покриву;
- знищення та зміна видового складу рослинності без відповідних обґрунтувань наукових закладів;
- збір рідкісних та занесених до Червоної книги України видів рослин, і тварин;
- використання хімічних речовин для боротьби із шкідниками та хворобами рослин;
- зберігання на території ОЦЗЛ (та в 2-х кілометровій зоні навкруги) всіх видів пестицидів та агрохімікатів;
- знищення та відлов всіх видів тварин, розорення гнізд;
- розорювання земель;
- будь-яке засмічення та забруднення території ОЦЗЛ та його водних об'єктів, порушення їх гідрологічного режиму, забір води для різних цілей;
- всі види діяльності, що можуть привести до погіршення кормової бази тварин та умов їх існування;
- мисливство, за виключенням регулювання чисельності окремих видів тварин, як таких, що загрожують існуванню видів, що охороняються;
- перебування на території ОЦЗЛ з мисливськими собаками;
- відвідування території ОЦЗЛ в період розмноження тварин та відгодівлі молоді (з травня до липня);
- знаходження на території ОЦЗЛ з усіма видами вогнепальної зброї та знаряддями лову тварин;

- промислове та аматорське рибальство, крім спеціально відведених місць та обумовлених строків;
- організація таборів, місць відпочинку, стоянок автотранспорту, розведення вогнищ;
- будь-яке порушення природного стану водойм: поглиблення русел, зміна структури та конфігурації берегової лінії, інше; порушення режиму водоохоронних зон та прибережних смуг;
- забір води в межах ОЦЗЛ для потреб промислових та сільськогосподарських підприємств, комунальних потреб, зрошення;
- скид у водойми неочищених стічних вод підприємств, відходів виробництва - миття машин, прання;
- прохід та проїзд автотранспорту через територію ОЦЗЛ поза межами доріг, стежок;
- надання земельних ділянок під забудову та будь-яке будівництво, не пов'язане з охороною території ОЦЗЛ;
- інтродукція нових видів рослин та тварин (без відповідних узгоджень у встановленому порядку, обґрунтувань наукових закладів);
- інші види робіт, що можуть привести до порушення природних зв'язків та природних процесів, втрати наукової, господарської, естетичної цінності природного комплексу ОЦЗЛ;
- самочинна зміна меж та заповідного режиму ОЦЗЛ.

Господарська та інша діяльність, що не суперечить діяльності і завданням ОЦЗЛ проводиться з додержанням загальних вимог-щодо охорони навколишнього природного середовища, а також дозволяється:

- організація систематичних спостережень за станом природного комплексу;
- проведення комплексних досліджень з метою розробки основ його збереження та ефективного використання;
- проведення екологічної освітньо-виховної роботи;
- підтримання загального екологічного балансу.

Всі види природокористування, що проводяться на території ОЦЗЛ здійснюються за дозволами Львівського надлісництва філії «Карпатський лісовий офіс» в межах лімітів, затверджених в установленому порядку.

Юридичні і фізичні особи зобов'язані в установленому порядку відшкодувати шкоду, заподіяну порушенням режиму території ОЦЗЛ.

Загальні положення щодо ведення лісового господарства в особливо цінних для збереження лісах.

Планування та проведення господарських заходів в особливо цінних для збереження лісах здійснюються згідно з чинною законодавчо-нормативною базою ведення лісового господарства в Україні.

Основним завданням, що вирішується під час планування та проведення господарських заходів в особливо цінних для збереження лісах є охорона, підтримання та поліпшення екологічних і соціальних цінностей, визначених вище, та запобігання можливим негативним змінам у цих лісах.

Встановлюються певні обмеження на проведення господарських заходів, які виконуються за умови, що їх проведення не призведе до негативних чи незворотних змін стану особливо цінних для збереження лісів. Забороняється будь-яка діяльність, яка призводить або може призвести до погіршення стану довкілля та зниження встановленої цінності цих територій.

Доцільність проведення будь-яких господарських заходів, їх обсяги, черговість і повторюваність визначені за участі громад, громадських організацій та зацікавлених сторін на основі матеріалів базового та безперервного лісовпорядкування, наукових рекомендацій, результатів моніторингу, що проводиться в таких лісах тощо.

Особливостями проведення лісогосподарських заходів в особливо цінних для збереження лісах Львівського надлісництва філії «Карпатський лісовий офіс» має бути:

1. Поступовий перехід на систему наближеного до природи лісівництва. Наближене до природи лісівництво — система організації і ведення лісового господарства, за якої досягається безперервне відновлення і формування лісостанів, максимально подібних за структурою і генезисом до природних. Для наближеного до природи ведення лісового господарства визначальними є наступні принципи:

- безперервне існування лісового покриву;
- збереження біотичного різноманіття;
- відтворення структури природних різновікових лісів;

- постійне підтримування стійкості деревостанів;
- вирубування деревини в обсязі річного приросту;
- постійна стабільність водоохоронних, захисних, кліматорегулюючих, санітарно-гігієнічних, оздоровчих та інших корисних властивостей лісів;
- збереження ґрунтового покриву;
- природоохоронні технології заготівлі деревини.

Наближене до природних екосистем ведення лісового господарства максимально враховує екологічні умови місцезростання і генезу природних лісових біогеоценозів. Воно передбачає, на підставі моделювання природних процесів, проведення такої системи заходів, яка посилює стійкість деревостанів і їх багатофункціональну роль за мінімально доцільного і необхідного втручання в ліс. Технологія створення і формування деревостанів базується на вирощуванні цільових насаджень залежно від мети господарювання, кліматичних і ґрунтово-гідрологічних умов, біології і екології порід. При цьому застосовуються різні, але якомога ближчі до природного лісу, диференційовані підходи до планування ведення лісового господарства. Ці підходи можуть бути реалізовані на практиці за відповідної системи господарювання, перш за все - вибіркової.

2. Методи та способи проведення рубок догляду мають забезпечувати мінімальне порушення лісового середовища й дерев, що залишаються, тому інтенсивність рубок догляду за лісом може бути зниженою від нормативних показників на 35-50%, а повторюваність прийомів рубок догляду залежить від насадження. Рубки догляду поєднуються з іншими заходами: огорожуванням місць росту цінних деревних, чагарникових і трав'яних видів, садінням підліску або його видаленням, створенням піднаметових культур тощо. Під час проведення рубок догляду формується другий ярус, зберігається природне та штучне (піднаметові лісові культури) поновлення цінних видів, особливо коли йому загрожує небезпека витіснення іншими видами.

3. Основними господарськими заходами, що можуть здійснюватися в ОЦЗЛ є: заходи щодо запобігання антропогенним змінам лісових екосистем (зокрема, відновлення гідрологічного режиму, збереження та відновлення рослинних угруповань, видів рослин і тварин, які зникають тощо); рубки догляду; вибіркові санітарні рубки; ліквідація захаращеності як окремий захід; протипожежні заходи; сприяння природному поновленню; створення часткових і піднаметових культур тощо.

Організація проведення господарських заходів в ОЦЗЛ має такі особливості: проведення головним чином в осінньо-зимовий період; нижча інтенсивність заготівлі деревини; відсутність строго регламентованого періоду повторюваності; застосування природо-зберігаючих технологій, малогабаритної техніки, ручних механізованих агрегатів, гужового транспорту; максимальне збереження наземного покриву, у тому числі й підстилки.

Моніторинг особливо цінних для збереження лісів

Моніторинг високоцінних для збереження лісів проводиться на підприємстві щорічно за спеціальною програмою, яка розробляється для наявних на території лісгосподарського підприємства ОЦЗЛ спеціалістами підприємства за участі всіх зацікавлених сторін.

В ході моніторингу оцінюється ефективність заходів із збереження або поліпшення ознак таких лісів та їх стан. Моніторинг проводить само підприємство або у співробітництві з державними органами, відповідальними за охорону навколишнього природного середовища, науково-дослідними установами, громадськими природоохоронними організаціями в співробітництві з підприємством.